

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΕ'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 30 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1937

ΑΡΙΘ. 43

ΑΜΙΑΚΑ Σ. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΥ

ΤΑ ΚΥΡΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Ἐπὶ τῆς ὀργανωτικῆς ἐπιτροπῆς τῆς μεγάλης διαθνοῦς συσκέψεως περὶ «Πίστews καὶ Διοικήσεως» τῆς συνελθούσης ἐν Ἐδιμβούργῳ τῆς Σκωτίας ὤρισθησαν ὁκτὼ κύριοι εἰσηγηταί, ἀντιπροσωπεύοντες τὰς σπουδαιότερας ἐκκλησίας διὰ τὰ ἀναπτύξασιν ἐνώπιον τῆς ὀλομελείας τῆς συσκέψεως, δημοσίᾳ συνεδριαζούσης, τὰ περὶ τῆς οὐσίας καὶ τοῦ χαρακτήρος τῆς ἐκκλησίας των.

Ἡ ἐπιτροπὴ διὰ τοῦ προέδρου αὐτῆς, Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Ἰσθμίας, ἀπουσιάζοντος τοῦ Σεβ. Ἐπισκόπου τοῦ Νοβι-Σάντ κ. Εἰρηναίου, ὅστις ἐπρόκειτο νὰ ὁμιλήσῃ διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, παρεκάλει τὸν ἡμέτερον καθηγητὴν κ. Ἀμίκαν Ἀλιβιζάτου νὰ ἀναπτύξῃ τὰ κατὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Ὁ κ. Ἀλιβιζάτος ἀποδεχθεὶς τὴν τιμητικὴν πρόσκλησιν ἐξεφώνησε τὸν ἀκόλουθον λόγον ἀγγλιστί, ὅστις σπουδαίως ἐσχολιάσθη εἰς τὸν ἀγγλικὸν ἐκκλησιαστικὸν τύπον.

Κύριε Πρόεδρε,

Μόλις προχθὲς παρεκλήθην νὰ ὁμιλήσω πρὸς ὑμᾶς κατὰ τὴν ἐσπέραν ταύτην ἀντὶ τοῦ Ἐπισκόπου Νοβι-Σάντ κ. Εἰρηναίου, ὁ ὁποῖος ἐκωλύθη νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν σύσκεψιν. Εὐρεθεὶς οὕτως ἐντελῶς ἀπροειδοποίητος καὶ ἀπαράσκευος, ἐφ' ὅσον μάλιστα πρωίας καὶ ἐσπέρας εὐρίσκωμαι ἀπασχολημένος μετὰ τὰς συνεδριάσεις τῶν διαφόρων τμημάτων ἐπιτροπῶν καὶ ὑποεπιτροπῶν, πολὺ ἐδίστασα ἂν ἔπρεπε νὰ δεχθῶ τὴν πρόσκλησιν διὰ τὴν ἀπόλυτον ἔλλειψιν χρόνου. Ἐφ' ὅσον ὅμως οἱ διαταγμοί μου δὲν με ἐβόηθησαν καὶ πολὺ, ἀνέλαβον τὸ δυσκολώτατον ἐγχείρημα νὰ ὁμιλήσω πρὸς ὑμᾶς κατὰ τὴν ἐσπέραν ταύτην σχεδὸν ἐκ τοῦ προχείρου, βέβαιος ὢν, ὅτι διὰ τὸν ἀνωτέρω μνημονευθέντα λόγον ἢ ἐκ καλῆς πάντοτε διαθέσεως κριτικῆ ἐπὶ τῶν λεγομένων μου θὰ περιορισθῆ εἰς τὸ ἐλάχιστον.

Θὰ προσπαθῶ λοιπὸν νὰ σᾶς δώσω γενικὸν ὅλως σχεδιάγραμμα τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, καὶ τοῦτο ὅσον τὸ δυνατόν διὰ βραχυτάτων καὶ ἀντικειμενικώτατα, ἐλπίζω δὲ ὅτι δι' αὐτοῦ θὰ δυνηθῆτε νὰ ἐννοήσητε ποίαν σημασίαν καὶ ἔννοιαν ἔχει ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ ποῖα τὰ κύρια αὐτῆς χαρακτηριστικά.

Συνήθως καὶ ὀρθότατα ὁμιλοῦμεν περὶ τῆς Ἑλ-

ληνικῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας καὶ ἐπιθυμῶ νὰ τονίσω εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὅτι τὰ δύο αὐτὰ ἐπίθετα «Ἑλληνικὴ» καὶ «Ὁρθόδοξος» ἀναφέρονται εἰς τὸν κατὰ παράδοσιν χαρακτήρα τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἀλλὰ πρὶν ἢ ἀναλύσω τοῦτο, ἐπιτρέψατέ μοι, ἀκριβῶς ἐπειδὴ ὁ κατὰ παράδοσιν χαρακτήρ τῆς Ἐκκλησίας μας πολλάκις παρεξηγήθη οἰκτρῶς, νὰ σᾶς ἐξομολογηθῶ τί ἡ μακρὰ μου πείρα ὡς πρὸς τὴν ὀργάνωσιν τῆς «Πίστews καὶ Διοικήσεως» ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτῆς ἀρχῆς με ἐδίδαξεν. Ἡ στενὴ σχέση, τὴν ὁποίαν εἶχον καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν μακρῶν αὐτῶν ἐτῶν μετὰ ἀδελφῶν καὶ φίλων ἀνηκόντων εἰς ἕτερας ὁμολογίας καὶ ἐκκλησίας, με ἔπεισεν ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, θεωρουμένη ὡς παλαιότατος καὶ πιστὸς ταῖς παραδόσεσιν αὐτοῦ ὀργανισμὸς, ἔν τινι μάλιστα μέτρῳ σχεδὸν ἀπολιθωμένος ὀργανισμὸς, εἶνε ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ φιλελευθερωτέρα πολλῶν προτεσταντικῶν ἐκκλησιῶν τῶν ἄκρων, αἵτινες εἶνε πολὺ νεώτερας ἡλικίας ἢ ἡ ἰδία. Σᾶς βεβαιῶ ὅτι ἔμαθον ἐν καιρῷ παρ' ἡμῖν τί ἐστὶ παράδοσις καὶ ποίαν ἔννοιαν ἔχει ἡ πιστὴ αὐτῆς τήρησις, ἀλλ' οὐδέποτε πρότερον κατώρθωσα νὰ ἐννοήσω τοῦτο περισσότερον καὶ ἀκριβέστερον ἢ ἀφ' ἧς στιγμῆς εἶχον τὴν τιμὴν νὰ παρακάθημαι εἰς κοινὴν σύσκεψιν μετὰ μερικῶν ἀρίστους διαμαρτυρομένους φίλους μου καὶ νὰ παρατηρῶ μετὰ πόσης ἐπιμονῆς καὶ ἀκριβείας ὑπερασπίζον οὗτοι τὰς ἰδίας αὐτῶν παραδόσεις. Δὲν ὑπάρχει δὲ ἀμφιβολία ὅτι αἱ παραδόσεις τῶν προτεσταντικῶν ἐκκλησιῶν συγκρινόμεναι πρὸς τὰς παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας μου εἶνε κατὰ πολὺ νεώτεραι! Ταῦτα ὡς πρὸς τὸ σημεῖον τοῦτο, καὶ ὑπόσχομαι, κύριε Πρόεδρε, ὅτι τοῦτο θὰ εἶνε τὸ μόνον ἀντιρρητικὸν σημεῖον τοῦ ἀποψινοῦ λόγου μου!

I

Ἐπανερχόμενος εἰς τὸ κύριον ἀντικείμενον τῆς ὁμιλίας μου, ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς δείξω ὅσῳ τὸ δυνατόν βραχυτέρον πρῶτον ποίαν ἔννοιαν ἔχει τὸ ἐπίθετον «Ἑλληνικὴ» καὶ ἔπειτα ποίαν σημασίαν ἔχει τὸ ἐπίθετον «ὀρθόδοξος» διὰ τὴν Ἐκκλησίαν μας.

Δὲν ὀνομάζομεν τὴν Ἐκκλησίαν μας «Ἑλληνικὴν» πρὸς δῆλωσιν τοῦ ὅτι αὕτη ἀνήκει εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος. Ἐτερα μεγάλα ἔθνη, ὡς τὸ ῥωσικὸν καὶ ἄλλα σλαβικά ἔθνη, ἀνήκουσιν ἐπίσης εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἀλλ' ὀνομάζομεν τὴν Ἐκκλησίαν μας ἑλληνικὴν ἐνεκα τῆς λίαν σημαντικῆς ἑλληνικῆς παραδόσεως, ἧτις ἀπεθησαυρίσθη ἐν αὐτῇ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν στενῶν σχέσεων τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ.

Ἡ ἑλληνικὴ ἀτμόσφαιρα, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐγεννήθη ἡ χριστιανικὴ θρησκεία δὲν ἦτο δυνατόν ἢ νὰ ἐπηρεάσῃ κατὰ φυσικὸν λόγον τὴν νεαρὰν χριστιανικὴν ἐκκλησίαν.

Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ ὁ ἑλληνικὸς πολιτισμὸς ἐτέθησαν ἀμέσως εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς νέας θρησκείας, οὐδεὶς δ' ἐξ ὑμῶν ἀγνοεῖ τὴν ἱστορίαν τῆς περαιτέρω ἐξελίξεως τῆς χριστιανικῆς ἐκκλησίας ἐν τοῖς τόποις τῆς ἐπιδράσεως τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Γνωρίζετε καλῶς τί ὀφείλει ἡ ἀνάπτυξις τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας εἰς τοὺς Ἕλληνας πατέρας καὶ διδασκάλους τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ δόγματος τῆς πίστεως εἰς τὸν ἐν Τριᾷδι Θεόν, ἡ ὁποία, παρὰ τὰς ὑπαρχούσας διαφορὰς, ἐνοῖ ὅλους τοὺς ἀληθεῖς χριστιανούς, ὀφείλεται κυρίως εἰς τοὺς Ἕλληνας πατέρας, οἵτινες διὰ τῆς φιλοσοφικῆς αὐτῶν μορφώσεως ἠδυνήθησαν νὰ συντάξωσι τὴν ὁμολογίαν τῆς πίστεώς μας ὡς ἔχομεν ταύτην διατυπωμένην εἰς τὸ σύμβολον τῆς Νικαίας - Κωνσταντινουπόλεως καὶ εἰς ἄλλα ὀρθόδοξα σύμβολα. Τοῦτο ἀποτελεῖ ἕτερον τμήμα ἀνεκτιμήτου καὶ ἀμέσου παραδόσεως, τὴν ὁποίαν ἐν πραγματικῇ ταπεινοφροσύνῃ εἴμεθα εὐτυχεῖς γνωρίζοντες ὅτι συμμερίζονται καὶ οἱ λοιποὶ ἀδελφοὶ χριστιανοί. Εἶνε ἀληθές ὅτι μεγάλοι σοφοί, ὡς ὁ πολὺς μου διδάσκαλος Α. von Harnack, ἠμφεσβήτησαν τὴν ἀξίαν τῶν σχέσεων τῆς ἑλληνικῆς σκέψεως πρὸς τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν ἀπὸ θρησκευτικῆς ἐπιόψεως, παρὰ ταῦτα ὅμως οὐδεὶς δύναται νὰ ἀμφισβητήσῃ τὰς μεγάλας ὑπηρεσίας τὰς ὁποίας προσέφερε τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα ἐν τῇ χριστιανικῇ αὐτοῦ μορφῇ πρὸς τὸν χριστιανισμόν. Ὑποθέτω ὅτι θὰ ἐννοήσητε εὐκόλως τί σημαίνει δι' ἡμᾶς τὸ ὅτι ἐπὶ μακροῦς αἰῶνας εἴμεθα φύλακες καὶ φορεῖς τῆς μεγάλης τούτης παραδόσεως τῆς πίστεως. Νομίζω ὅτι ἡ κατ' εὐθειαν κληρονομία αὕτη τῶν ἑλλήνων πατέρων δικαιολογεῖ πλήρως τὸν τίτλον «ἑλληνικὴ» τὸν ὁποῖον ἡ Ἐκκλησία μας κατέχει. Ἄλλ' ἐπιτρέψατέ μου νὰ ἐξηγήσω εἰς ὑμᾶς ὅτι ὁ ἑλληνικὸς αὐτὸς χαρακτήρ τῆς Ἐκκλησίας μας δὲν ἀποτελεῖ, ὡς ἴσως πολλοὶ νομίζουσι, παλαιὸν τι καὶ σχεδὸν νεκρὸν ἰδεῶδες ἱστορικῆς μάλλον ἢ πραγματικῆς σημασίας. Ὑμεῖς ὡς ἀσχολούμενοι περὶ τὴν ἑλληνικὴν σοφίαν θὰ γνωρίζετε ὅτι τὸ σπουδαιότερον χαρακτηριστικὸν τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας εἶνε ἡ ἐλευθερία τῆς σκέψεως. Καὶ σὰς βεβαίῳ ὅτι τὸ πολύτιμον τοῦτο στοιχεῖον δύναται νὰ ἐξιχνιασθῇ εἰς πᾶσαν λεπτομέρειαν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς. Ὁλόκληρος ἡ ἐξέλιξις καὶ ἀνάπτυξις τῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτῆς ἀρχῆς μέχρι σήμερον, θὰ ἦτο ἀδύνατος ἀνευ τῆς ἀπολύτου αὐτῆς ἐλευθερίας τῆς σκέψεως. Βεβαίως ἡ ἐλευθερία αὕτη παρήγαγε καὶ τοὺς μεγάλους αἰρεσιάρχας, ἀλλ' αὕτη ἡ ἐμφάνισις αὐτῶν παρεκίνησε τοὺς μεγάλους διδασκάλους τῆς ἐκκλησίας εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ διατύπωσιν τῆς ὀρθοδόξου διδασκαλίας ἐναντίον τῆς αἰρετικῆς πλάνης. Ἡ ἐλευθερία αὕτη, ἥτις εἶνε ἀπολύτως ἑλληνικὴ κληρονομία, κυριαρχεῖ ἀπολύτως εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας μέχρι σήμερον καὶ οὐδεὶς ὀρθόδοξος θεολόγος εἰς οἰκονομικῶς ἐκκλησίαν καὶ ἂν ἀνήκει δύναται νὰ

ἴδῃ ἑαυτὸν περιοριζόμενον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς θεολογίας του, ἥτις βεβαίως εἶνε ἀντικείμενον κριτικῆς τῆς ὀρθοδόξου κοινῆς γνώμης καὶ τῆς συνειδήσεως τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἑλληνικὴ ὀρθόδοξος θεολογία ἐμπνευσμένη ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν τοῦ περὶ πολλὰς εἰς θεωρίας, ἀλλ' ὁ θεϊκὸς χαρακτήρ τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας οὐδέποτε ἐλησμονήθη καὶ λησμονεῖται ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων θεολόγων, οἵτινες οὐδέποτε εὗρον δυσκολίαν εἰς τὸ νὰ ἀναγνωρίσωσι τὰ ὅρια τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως καὶ διανοήσεως καὶ οἵτινες καλῶς ἠνόησαν ποῦ ἔπρεπε νὰ σταθῶν ἵνα μὴ αἱ φιλοσοφικαὶ αὐτῶν θεωρίαι ὑπερβῶσι τὰ ἐσκαμμένα περικυβερνῶναι νὰ εἰσχωρήσωσιν εἰς τὰ ἄδυτα τῆς θείας σοφίας. Διὰ τοῦτο ἐν τῇ ἑλληνικῇ ὀρθοδόξῳ θεολογίᾳ ὀρισμοὶ καὶ διατυπώσεις σχολαστικοῦ χαρακτήρος οὐδέποτε ὑπῆρξαν πολὺ προσφιλεῖς, ἡ σχολαστικὴ δὲ θεολογία ἀνεπτύχθη μὲν καὶ παρ' ἡμῖν, ἀλλ' ἐν πολὺ μικρῷ κλίμακι. Διὰ τὰς δῶσω δὲ ἀπλοῦν μὲν ἀλλ' ἱκανῶς σημαντικὸν παραδείγμα τῆς ἐλευθερίας ταύτης τῆς σκέψεως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ μας, σὰς ὑπεθυμίζω τὴν περίφημον συλλογὴν τῶν ὕμνων καὶ εὐχῶν τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἐχομεν περὶ τοὺς 25 μεγάλους τόμους τούτων ὕμνων καὶ προσευχῶν. Ἡ ἐλευθερία μας ἐπιτρέπει τὴν προσθήκην παντὸς ὕμνου καὶ εὐχῆς ἀνευ ἰδιαίτερας ἀδείας τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν ἐφ' ὅσον διακρίνονται διὰ τὴν ὠραιότητα καὶ βαθύτητα τοῦ περιεχομένου των. Διάφοροι σοφοὶ ἡμέτεροι καὶ ἄλλοδαποὶ ἔλαβον τελευταίως ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ὑμνολογίαν καὶ ἀγιολογίαν τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ ἱκανὸς ἀριθμὸς σπουδαίων συγγραμμάτων ἔχει ἤδη ἐκδοθῆι τελευταίως ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

Ἄλλ' ἐπιτρέψατε μοι νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχήν σας ἐφ' ἑτέρου σημείου τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, εἰς ὃ δύνασθαι πάλιν νὰ εὗρητε πλήρη τὴν ἑλληνικὴν παράδοσιν διατηρηθεῖσαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ μας. Τὸ σημεῖον τοῦτο εἶνε τὸ διοικητικὸν σύστημα τῆς Ἐκκλησίας μας, τὸ ὁποῖον πλήρως ἔχει ἐμπνευσθῆ ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ δημοκρατικοῦ πνεύματος.

Ἐν τῇ ἑλληνικῇ ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ ἀναγνωρίζομεν μόνον ἓνα Κύριον ὡς κεφαλὴν τῆς Ἐκκλησίας, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Οἱ κληρικοί μας, ἐκτὸς τῆς θέσεως καὶ τῆς τιμῆς, αἵτινες προσήκουσιν αὐτοῖς διὰ τῆς χειροτονίας των, ἔχουσιν ἴσα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ δικαιώματα πρὸς τοὺς λαϊκούς. Ἐκαστος ἔθνος ἔχει τὴν ἰδίαν ἀνεξάρτητον Ἐκκλησίαν του, ἐνῶ πᾶσαι αἱ Ἐκκλησίαι αὗται εἶνε ἠνωμέναι εἰς εἶδος τι ἐκκλησιαστικῆς ὁμοσπονδίας διὰ τῶν δεσμῶν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς κοινῆς πίστεως. Κληρικοί καὶ λαϊκοὶ ἀποτελοῦν ὅμοιο τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ κληρικοὶ ἀποτελοῦν τὸ κυβερνῶν σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ κυβερνῶν κατὰ καθῆκον καὶ δικαίωμα. Οἱ λαϊκοὶ εἶνε οἱ κυβερνῶμενοι, ἀλλὰ κυβερνῶνται κατὰ δικαίωμα καὶ καθῆκον, τὰ δὲ δικαιώματά των ἐκφαίνονται εἰς τὴν συμμετοχὴν αὐτῶν εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν κληρικῶν. Οἱ ἐπίσκοποι μας εἶναι ἴσοι πρὸς ἀλλήλους, καὶ οἱ πρῶτοι μεταξὺ ἴσων ἐξ αὐτῶν δὲν ἔχουσι μεγαλυτέ-

ρας αξιώσεις ή να κáθηνται εἰς τὴν καλύτεραν καθέδοσαν καὶ νὰ εἰσέρχωνται πρῶτοι εἰς τὴν αἴθουσαν. Τὸ κατὰ παράδοσιν δημοκρατικὸν πνεῦμα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ μας δὲν ἀφῆκεν ἀνεπηρέαστον τὸ σῶμα ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον συγκεντροῖ παρ' ἡμῖν τὴν ὑψίστην ἐκκλησιαστικὴν αὐθεντίαν, δηλ. τὴν οἰκουμεικὴν σύνοδον. Ἡ αὐθεντία καὶ οἰκουμεικότης οἰκουμεικῆς τινος συνόδου ἐξοριᾶται ἐκ τῆς ἀναγνωρίσεώς της ὡς τῆς αὐτῆς ὑπὸ τῆς συνειδήσεως τῆς Ἐκκλησίας, ἣς εἶνε κατὰ τι ἀνάλογον πρὸς τὴν τόσον πολὺ ἐκτιμωμένην ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ κοινὴν γνώμην. Οἰκουμεικαὶ σύνοδοι, αἵτινες δὲν φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς οἰκουμεικότητος τὴν δοθεῖσαν αὐταῖς ὑπὸ τῆς συνειδήσεως τῆς Ἐκκλησίας, δὲν εἶνε οἰκουμεικαὶ παράδειγμα ἢ ληστρική καὶ ἢ σύνοδος τῆς Φλωρεντίας τοῦ 16ου αἰῶνος.

Ταῦτα εἶνε τὰ σπουδαιότερα ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα κληρονομηθέντα ἀποτελοῦσι πολὺ ἰσχυρὰν παράδοσιν ἐντελῶς δικαιολογοῦσαν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν μας τὸν τίτλον «ἐλληνική».

II

Ἄλλὰ δευτέρον ἢ Ἐκκλησία μας ὀνομάζεται «Ὁρθόδοξος». Ἡ θρησκεία δὲν εἶνε μόνον διδασκαλία καὶ θρησκευτικαὶ θεωρίαι, εἶνε ζωὴ καὶ λατρεία, καὶ θὰ προσπαθῆσω διὰ βραχέων νὰ σᾶς δείξω τί εἶνε τοῦτο διὰ τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Ἐν πρώτοις εἰς τὴν ἐλληνικὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν δὲν ὑπάρχει μία ἐπίσημος γλῶσσα—οὔτε αὐτὴ ἢ ἐλληνική. Ἐκαστον ἔθνος ἀνῆκον εἰς τὴν ἐλληνικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ χρησιμοποιῇ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ γλῶσσαν ὡς ἐπίσημον γλῶσσαν τῆς Ἐκκλησίας του ἐν τε τῇ διδασκαλίᾳ καὶ τῇ λατρείᾳ. Τὸ γεγονὸς ὅτι ἐν τῇ ἐλληνικῇ ὀρθόδοξῳ οἰκογενείᾳ ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες μεταχειρίζομεθα τὴν αὐθεντικὴν γλῶσσαν τῆς Κ. Δ. καὶ τῶν μεγάλων πατέρων εἶνε βεβαίως ζήτημα τὸ ὁποῖον ἐν πολλῇ ταπεινοφροσύνῃ μᾶς καθιστᾷ ὑπερηφάνους, ἀλλὰ τοῦτο ἀνάγεται εἰς τὸ γεγονὸς τῆς ἐλληνικῆς ἐθνικότητος μας. Τοῦτο ἀκριβῶς ἀποτελεῖ σπουδαίαν ἰδιότητα τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅτι ἀφῆνει πλήρη ἐλευθερίαν εἰς ἕκαστον ἔθνος νὰ συμμετέχῃ εἰς τοὺς θησαυροὺς της διὰ τῆς χρησιμοποίησεως τῆς γλώσσης του καὶ τῶν πνευματικῶν του ἱκανοτήτων εἰς τρόπον ὅστις ἢ Ἐκκλησία νὰ ἀποβαῖν ἢ Ἐκκλησία τοῦ ἔθνους. Τοῦτο πλήρως καταδεικνύεται ἐν τῇ λατρείᾳ τῆς Ἐκκλησίας μας. Λυποῦμαι διότι δὲν ἔχω εἰς τὴν διάθεσίν μου τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν διὰ νὰ ἐπιχειρήσω νὰ σᾶς δώσω πλήρη ἰδέαν τί εἶνε ἢ λατρεία καὶ ποία ἢ ἐννοία της κατὰ τὴν ὀρθόδοξον ἀποψιν. Θὰ τονίσω ὅμως δύο ἢ τρία λίαν χαρακτηριστικὰ λεπτομερειακὰ σημεῖα, ἐκ τῶν ὁποίων θὰ δυνηθῆτε νὰ ἐννοήσητε πόσον πολύτιμος εἶνε αὐτὴ ἢ παράδοσις δι' ἡμᾶς ἐν τῇ λατρείᾳ. Ἡ λατρεία ἐν τῇ Ὁρθόδοξῳ Ἐκκλησίᾳ δὲν εἶνε δευτερεύον τι πρᾶγμα ἐν τῇ θρησκείᾳ. Ὁ ὀρθόδοξος λαὸς ἐπιτυγχάνει τὴν πνευματικὴν ἐνότητα διὰ τοῦ θαυμασίου καὶ πλουσιωτάτου περιεχομένου τῆς λατρείας τῆς Ἐκκλησίας του, τελειότερον ἢ δι' οἰουδήποτε ἄλλου μέσου.

Οἱ ἄνθρωποι ἐννοῦνται ἐν ταπεινώσει πρὸ τῆς

θείας παρουσίας ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μὲ καρδίᾳ ἀναγνωρίζοντες καὶ προσκυνοῦντες τὴν θεῖαν αὐτοῦ Μεγαλειότητα. Τὸ μυστικὸν στοιχεῖον ἐν τῇ ἐλληνικῇ ὀρθόδοξῳ Ἐκκλησίᾳ εἶνε πολὺ ἰσχυρὸν, οἱ δὲ ζῶντες αὐτὸ εἶνε εἰς θέσιν νὰ ἐννοήσωσι τὴν δόξαν του. Τὸ λατρεύειν ἐν τῇ Ὁρθόδοξῳ Ἐκκλησίᾳ σημαίνει τὸ εἶναι τινα μέλος τῆς μεγάλης αὐτῆς κοινότητος, ἣς περιλαμβάνει ὅλα τὰ μέλη τῆς μιᾶς μεγάλης ἀδαιρέτου Ἐκκλησίας ζῶντα καὶ τεθνεῶτα αἵνα ἐν πλήρει κοινωνίᾳ μετὰ τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ πάντων τῶν ἁγίων κλίνουσι γόνυ πρὸ τοῦ θρόνου τοῦ Παντοδυνάμου Πατρός. Πάντα τὰ στοιχεῖα τῆς λατρείας: ὕμνοι, προσευχαί, μουσικὸν ἔσμα (μέλος), εἰκόνες, διακόσμησις τοῦ ναοῦ, συνεργάζονται πρὸς ἀποτελεσιν καὶ δημιουργίαν τῆς μυστικῆς ἀτμοσφαιρας, ἐν τῇ ὁποίᾳ τὸ μυστικὸν σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἢ Ἐκκλησία, ὁρατὴ τε καὶ ἀόρατος, εἶνε συγκεντρωμένη πρὸ τῆς θείας παρουσίας τοῦ Θεοῦ. Ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ ταύτῃ ἢ Ἐκκλησίᾳ, στρατευομένη τε καὶ θριαμβεύουσα, λατρεύει τὸν Θεὸν ἐν πίστει, ἐλπίδι καὶ ἀγάπῃ, ἡνωμένη διὰ τοῦ ἀδιασπάστου δεσμοῦ τῆς ἀγάπης κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διὰ τοῦτο ἐν τῇ λειτουργίᾳ τῆς Ἐκκλησίας μας ἀκριβῶς πρὸ τῆς ἀπαγγελίας τοῦ συμβόλου τῆς πίστεως, ἣς προηγείται τῆς θείας εὐχαριστίας, δίδεται ἡμῖν ἢ μεγάλη ἐντολὴ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ βήματος «ἰγαπήσωμεν ἀλλήλους ἵνα ἐν ὁμοσίᾳ ὁμολογήσωμεν».

Ἐν τῇ ἐνότῃ ταύτῃ τῆς ἀγάπης ἐλατρεύσαμεν τὸν Θεὸν ἀπὸ τῆς πρώτης ἀρχῆς τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας ἀνευ διακοπῆς, καὶ τοῦτο εἶνε πάλιν, θὰ συμφωνήσητε, πολύτιμον τιμῆμα παραδόσεως ἐνούσης ἡμᾶς μετὰ τῶν μελῶν τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας πάντων τῶν αἰῶνων!

Ἐπειτα, ἀκόμη ἐν σπουδαιότατον σημεῖον χαρακτηριστικῆς παραδόσεως ἐν τῇ λατρείᾳ τῆς ἐλληνικῆς ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας, καὶ τοῦτο εἶνε τὸ τελευταῖον. Οἱ παλαιοὶ χριστιανοὶ τῆς ἀποστολικῆς καὶ μεταποστολικῆς Ἐκκλησίας ἔδιδον, ἀκριβῶς ὅπως ὁ Ἀπόστολος Παῦλος (Α' Κορινθ. ιε' 12-23), μεγάλην σημασίαν εἰς τὸ γεγονὸς τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ἡ ἀνάστασις ἐσήμαινε πολὺ περισσότερον παρὰ ἢ σταύρωσις καὶ ἢ ἐνσάρκωσις (ἴσως δύναται τις νὰ παρατηρήσῃ ἐνταῦθα ἕτερον σημεῖον ἰσχυρᾶς ἐπιδράσεως τῆς ἐλληνικῆς μεταφυσικῆς). Ἐνεκα τούτου οἱ παλαιοὶ χριστιανοὶ ἐκτός τῆς μεγάλης ἑτησίας ἑορτῆς ἢ τῶν ἑορτῶν, καθ' ἃς ἀνεμιμνήσκοντο τοῦ γεγονότος τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, καθώρισαν καὶ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος δηλ. τὴν Κυριακὴν, διὰ νὰ ἀναμνησκῶνται ὅσα τὸ δυνατόν συχνότερον τοῦ μεγάλου γεγονότος τὸ ὁποῖον εἶνε τὸ κεφαλαῖωδες στοιχεῖον τῆς χριστιανικῆς πίστεώς των. Ἡ πρώτη ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος ὠνομάσθη οὕτω Κυριακή, ἢ ἡμέρα τοῦ Κυρίου, ὡς ὀνομάζομεν ταύτην μέχρι σήμερον.

Ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία κρατεῖ τὴν παράδοσιν. Δι' ἡμᾶς τὸ Πάσχα εἶνε ἢ ἑορτὴ τῶν ἑορτῶν καὶ ἢ πανηγύρις τῶν πανηγύρεων, εἶνε ἢ «λαμπρὰ» ἡμέρα, ὡς τὸ ὀνομάζομεν. Ἐπειτα ὅμως καθ' ἑκάστην Κυριακὴν ἐξαίρεται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ μας ἢ ἀνάστασις

τοῦ Κυρίου μας δι' ὀλοκλήρου συστήματος ὕμνων, οὕτως ὥστε ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ μας ἀκόμη καὶ σήμερον ὡς εἰς παλαιότερας ἡμέρας ἡ Κυριακὴ δὲν εἶνε ἀπλῶς ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου, ἀλλ' ἡ ἡμέρα τῆς Ἀναστάσεως, καὶ δὲν παύομεν ἀπὸ τοῦ νὰ εἴμεθα καθ' ἐκάστην Κυριακὴν ἐν τῇ αὐτῇ χαροποιῷ ἀτιμοσφαίρῳ, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἔζων οἱ πρῶτοι χριστιανοί, οἵτινες κατ' αὐτὴν ἀνεμνησκοντο τοῦ φαιδροῦ τῆς ἀναστάσεως «Κηρύγματος».

Δὲν εὐρίσκειτε πάλιν ἐνταῦθα θαυμάσιον καὶ ζῶν τιῆμα τῆς παλαιᾶς παραδόσεως ἐν τῇ λατρείᾳ τῆς Ἐκκλησίας μας, τὸ ὁποῖον ἐνοῖ ἡμᾶς στενωῶς μὲ τὴν ἀρχαίαν καὶ ἀδιαίρετον Ἐκκλησίαν καὶ τὸ ὁποῖον μᾶς δικαιολογεῖ νὰ ὀνομάζωμεν τὴν Ἐκκλησίαν μας ὀρθόδοξον, ἀκριβῶς διότι διετήρησεν αὐτὴ ἀνόθευτον αὐτὴν τὴν μεγάλην παράδοσιν τῆς ἀρχικῆς Ἐκκλησίας;

Τοῦτο εἶνε, Κύριε Πρόεδρε, κατ' ἐντελῶς πρόχειρον σχεδιάγραμμα ἡ οὐσία τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ αὐτὴ εἶνε ἡ ἐννοία τῆς ἑλληνικῆς ὀρθοδόξου παραδόσεως. Ἐκ τούτου δύνασθε νὰ ἐννοήσητε καὶ νὰ ἐξαγάγητε ὑμεῖς τὰ συμπεράσματα ὡς πρὸς τὸ τί ἡ Ἐκκλησία αὐτὴ καὶ αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς παραδόσεως εἶνε δι' ἡμᾶς, ἔφ' ὅσον ὁ Θεὸς χορηγεῖ ἡμῖν τὸ προνόμιον νὰ εἴμεθα πιστὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας ταύτης.

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Β' Κορινθ. 11, 31—12,9.

Οἱ ἐχθροὶ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἐξήρχοντο πολλάκις τῶν ὁρίων ἐν Κορίνθῳ τόσον, ὥστε ἐθεώρει ἑαυτὸν ὑπόχρεον νὰ ἀμυνθῆ διὰ μέσου, τὸ ὁποῖον φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως ἀντικείμενον εἰς τὴν χριστιανικὴν φρόνησιν καὶ τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου, εἰπόντος, τὸ «ἐὰν ἐγὼ δοξάζω ἑμαυτὸν, ἡ δόξα μου οὐδὲν ἔστιν» (Ἰωάνν. 8,54). Μετὰ δισταγμοῦ, ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης, καὶ ἐν ὀνόματι τῆς ἀληθείας, συνιστᾷ λοιπὸν ἑαυτὸν καὶ πλέκει αὐτὸς τὸ ἐγκώμιον τοῦ ἑαυτοῦ του, ἐγκώμιον περὶ τοῦ ὁποίου ἐγράφη, ὅτι εἶναι «τὸ θαυμασιώτερον ἀλόπασμα ἐξ ὅσων ποτὲ ἔγεινε μνεῖα ἐν βιογραφίᾳ.» Δὲν ἀποκρύπτεται δὲ ὁ τόνος τῆς καυχῆσεως ἐν τῇ πλοκῇ τοῦ περιφήμου ἐγκωμίου.

Ἀλλὰ πόσον καὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὁ μακάριος Ἀπόστολος γνωρίζει νὰ μετατρέπη καὶ αὐτὴν τὴν ἄλλως ἀξιοκατάκριτον καύχησιν εἰς ἀρετὴν χριστιανικὴν! Καίτοι εἰς τὸ ἐνεργητικὸν αὐτοῦ εἶχε κεφάλαιον δράσεως ἀδιάφυστον, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου θὰ εἶχε τὰ σθένος νὰ καυχῆθῃ, ἀριθμῶν τὰ κατορθώματά του ἐν τῷ ἔργῳ τῆς ἀποστολικῆς διακονίας, καίτοι θὰ ἠδύνατο νὰ σηοιχθῆ εἰς τὰς «ὀπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις Κυρίου», ὧ' ἠξιώθη, ἀντιπαρέρχεται ταῦτα πάντα καὶ ἀντὶ τὰ ἐγκώμια αὐτοῦ ἐκ τῶν παθημάτων αὐτοῦ καὶ πολλῶν καὶ ποικίλων ὑπὲρ Χριστοῦ. Ἐνῶ ἡ κατ' ἀνθρώπον καύχησις καταφύγει εἰς τὰ κατορθώματα δράσεως καὶ ἐξογκῶνι μάλιστα αὐτὰ μέχρι παραμορφώσεως, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἀριθμεῖ τὰ ὅσα ὑπέφερε, τόσα καὶ τόσα, ἐσχάτους ἐξευτελισμοὺς μυρίους, ἱκανοὺς μᾶλλον νὰ πρ-

καλέσωσι τὸν οἶκτον, μᾶλλον νὰ δώσωσιν ὄπλα εἰς τοὺς ἐχθροὺς του, μὲ τόσῃν ὀμότημα, ὥστε νὰ φαίνεται ἡ ἀδυναμία του, καὶ διὰ μέσου τῶν παθημάτων του ἀφήνει νὰ φαίνεται ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ. Οὕτως ὥστε ἡ λεγομένη καύχησις τοῦ Παύλου δὲν ἦτο παρὰ μία δοξολογία αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ. Οὐδέποτε ἠρμηγυῖθη καλύτερον ἢ ἐννοία τοῦ Γραφικοῦ ἐκείνου λόγου, ὁ «καυχώμενος ἐν Κυρίῳ καυχάσθω» (Α' Κορινθ. 1, 31).

Κατὰ τὸ ἔτος 43 μ. Χρ. ἢ οἱ ὀλίγα ἔτη μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του εἰς Χριστόν, συνέβη εἰς αὐτὸν ἀσυλήπτου ὕψους ὀπτασία. Ὁλως αἰφνιδίως, μετὰ τινος βίας, εὐρέθη ἐν πνεύματι εἰς τὸν παράδεισον· ἐκεῖ ἤκουσε παρὰ τοῦ Θεοῦ «ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἔξον ἀνθρώπῳ λαλῆσαι». Τοιοῦτον ἐξαιρετικὸν γεγονός θὰ ἤρκει διὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον, ὥστε νὰ καυχῆθῃ περὶ τῆς ἀξίας αὐτοῦ καὶ τῆς ἀποστολικῆς του κλήσεως. Ἀλλ' ἀναφέρει καὶ αὐτὸ μετὰ τόσης ταπεινοφροσύνης, ὡς νὰ μὴ ἐπρόκειτο περὶ αὐτοῦ τοῦ ἴδιου. «Οἶδα, λέγει, ἀνθρώπον ἐν Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων... ἀρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ». Καὶ ὁ ἀνθρώπος αὐτὸς δὲν ἦτο παρὰ ὁ ἴδιος ὁ Παῦλος! Πόσον εὐχαρίστως σπεύδει νὰ ἐπανελέθῃ εἰς τὴν ἀποστολικὴν του γλώσσαν, καὶ πόσον γοητεύεται μᾶλλον ἀπὸ τῆς ἀσθενείας του, παρὰ ἀπὸ τὰ ἐκτακτα μεγαλεῖά του! Ὁ Ἀπόστολος τοῦ Κυρίου δὲν θέλει νὰ καυχῆθῃ «εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις του», εἰς ὅσα δηλαδὴ ὑπέφερε καὶ ἔπαθεν ὑπὲρ Χριστοῦ (Β' Κορινθ. 11, 23—33). Ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὸ ἀκόμη δὲν ἐπιτρέπει εἰς ἑαυτὸν ὁ Παῦλος νὰ ἐκταθῆ ὑπὲρ τὸ δέον. Διότι καὶ ἐκ τῆς πλήρους καὶ ἀκριβοῦς ἐξιστορήσεως τῶν παθημάτων του ἐφοβεῖτο μήπως σχηματίσῃ τις ἰδέαν περὶ αὐτοῦ μεγαλυτέραν ἢ κατ' ἀνθρώπον· διὸ καὶ ἀφοῦ γενικώτατα εἶχεν ἤδη εἶπει τὰ τῶν παθῶν του, ἀνακόπτει καὶ τὸ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς ταύτης ἐγκώμιον τοῦ ἑαυτοῦ του, ἀναμένων παρ' ἐνὸς ἐκάστου νὰ σχηματίσῃ τὴν περὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ κρίσιν του ἐξ αὐτῆς ταύτης τῆς συμπεριφορᾶς του καὶ τῶν ἔργων του, τὰ ὁποῖα μετὰ τῆς διδασκαλίας του ἦσαν πασίγνωστα εἰς τοὺς Κορινθίους. Ὁ Ἀπόστολος θέλει νὰ τὸν κρίνουν ἐκ τῶν ἔργων του, ὅχι ἐκ τῶν χαρίτων διὰ τῶν ὁποίων περιέβαλεν αὐτὸν ὁ Θεός, οἷαι τὰ «δράματα» καὶ αἱ «ἀποκαλύψεις». Αὐταῖ, τῷ ὄντι, ἦσαν τόσον ὑπέροχοι, ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ Παῦλος· θὰ διέτρεχε τὸν κίνδυνον τῆς οἰήσεως, ἂν ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς δὲν ἐλάμβανε τὴν πατρικὴν πρόνοιαν νὰ συγκρατῆ αὐτὸν εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ταπεινοφροσύνης, ἐπιτρέψας νὰ ὑποφέρει συνεχῶς ἐκτὸς τῶν ἀποστολικῶν μόχθων καὶ τοὺς πόνους χρονίας ἀσθενείας. Αὕτη εἶναι ἡ ἐννοία τῆς δοξολογίας τοῦ Ἀποστόλου, λέγοντος «Καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπερραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί. ἄγγελος σατάν, ἵνα με κολαφίξῃ ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι».

Κ.

Η ΝΟΜΙΚΗ ΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

[2]

§ 3 'Η επί των 'Αγίων Τόπων επιτροπή.

Τὸ ἄρθρον 14 τῆς περὶ Παλαιστίνης ἐντολῆς προβλέπει τὴν σύστασιν εἰδικῆς ἐπὶ τῶν 'Αγίων Τόπων ἐπιτροπῆς «à l' effet d' étudier, définir, et régler, tous droits et réclamations concernant les Lieux Saints, ainsi que les différentes Communautés Religieuses en Palestine».

Μετὰ τὴν ἀποδοχὴν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἄρθρ. 14 ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῆς Κ.Τ.Ε., τὸ τελευταῖον τοῦτο δι' ἀποφάσεως αὐτοῦ(*) ἐκάλεσε τὰς δυνάμεις, τὰς ἀντιπροσωπευόμενας ἐν τῷ συμβουλίῳ, ὅπως διὰ διαπραγματεύσεων συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς συστάσεως τῆς ἐπὶ τῶν 'Αγίων Τόπων ἐπιτροπῆς. Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις ὑπέβαλε τὴν 31 Αὐγούστου 1922 εἰς τὸ συμβούλιον τῆς Κ.Τ.Ε. ὑπόμνημα περὶ τῆς ὀργανώσεως τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιτροπῆς⁷, ὅπερ ὅμως δὲν ἐγένετο δεκτόν, ἕνεκα διαφοριῶν ἀναφνευσῶν μεταξὺ τῶν μελῶν τοῦ συμβουλίου. Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι μέχρι σήμερον ἡ σύστασις τῆς ἐπὶ τῶν 'Αγίων Τόπων ἐπιτροπῆς τοῦ ἄρθρ. 14 τῆς περὶ Παλαιστίνης ἐντολῆς παραμένει ἀπραγματοποίητος.

§ 4. 'Η ἐπὶ τῶν 'Αγίων Τόπων ἐπιτροπή καὶ τὸ Πατριαρχεῖον 'Ιεροσολύμων

Ὡς ἐλέχθη ἀνωτέρω, ἡ ἐπὶ τῶν 'Αγίων Τόπων ἐπιτροπή τοῦ ἄρθρ. 14 τῆς περὶ τῆς Παλαιστίνης ἐντολῆς ἔχει ὡς ἔργον «d' étudier, définir et régler tous droits et réclamations concernant les Lieux Saints, ainsi que les différentes communautés religieuses en Palestine». Δεδομένου νῦν οὗ, ὡς ἐλέχθη ἐν τῷ § 2, εἰς τὸν ὅρον «θρησκευτικαὶ κοινότητες» περιλαμβάνεται καὶ τὸ Πατριαρχεῖον (ὡς εὐρυτέρα ἔννοια βεβαίως καὶ ἡ 'Αρσβικὴ ὀρθόδοξος κοινότης), ἔπειτα ὅτι ἡ συστατέα ἐπὶ τῶν 'Αγίων Τόπων ἐπιτροπή κέχρηται ὀρισμένην ἀρμοδιότητα ὡς πρὸς τὸ Πατριαρχεῖον, περὶ ἧς παρατηρητέα τὰ ἑξῆς:

'Η ἐνταῦθα ἐνδιαφέρουσα διάταξις τοῦ ἄρθρ. 14, ἡ ὀρίζουσα τὸ ἔργον τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιτροπῆς, διαρρηθὴν λέγει ὅτι αὕτη ὀφείλει νὰ μελετήσῃ, καθορίσῃ, καὶ διακανονίσῃ πᾶν δικαίωμα καὶ πᾶσαν διεκδικήσιν, ἀφορῶν... εἰς τὰ τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων τῆς Παλαιστίνης». Ἐκ τῆς φράσεως «νὰ μελετήσῃ, καθορίσῃ, καὶ διακανονίσῃ» προκύπτει ὅτι ἡ ἐπὶ τῶν 'Αγίων Τόπων ἐπιτροπή, πλὴν τοῦ καθήκοντος νὰ μελετήσῃ τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ζητήματα (ὅπερ ἐν τῷ προκειμένῳ ἔχει δευτερεύουσαν σημασίαν), ἐντέλλεται προσέτι ὅπως «καθορίσῃ» καὶ ὅπως «διακανονίσῃ» τὰ δικαιώματα καὶ τὰς διεκδικήσεις τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων τῆς Παλαιστίνης.

Οὐδεμία δὲ ἀμφιβολία δύναται νὰ γεννηθῆ περὶ

τῆς σημασίας τοῦ ὅρου «καθορίσῃ», ἅτε ὄντος καταφανοῦς ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ καθορισμοῦ δικαιωμάτων ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ status quo⁷ ἐξεστάσεως χρήζει μόνον ἢ σημασία τοῦ ὅρου «διακανονίσῃ». Εἶναι προφανές ὅτι ἡ ἐπὶ τῶν 'Αγίων Τόπων ἐπιτροπή θὰ ἔχει νὰ «διακανονίσῃ» τὰ δικαιώματα τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων τῆς Παλαιστίνης, ἐὰν γεννηθῶσι διεκδικήσεις (reclamations) ἐν σχέσει πρὸς τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος δικαιώματα. Ἡ περὶ τὸ διακανονίσῃν ἀρμοδιότης τῆς ἐπὶ τῶν 'Αγίων Τόπων ἐπιτροπῆς δὲν δύναται νὰ ἀφορᾷ εἰ μὴ εἰς περιπτώσεις καθ' ἃς προκύπτουσιν ἀμφισβητήσεις.

Τοῦτο ἀνεγνώρισε καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἀγγλίας παρὰ τῷ συμβουλίῳ τῆς Κ.Τ.Ε. (Balfour), εἰπὼν ρητῶς ὅτι αἱ ἀποφάσεις τῆς ἐπιτροπῆς θὰ ἀφορῶσι μόνον εἰς ζητήματα ἀμφισβητούμενα^{7α}. Ποῖα εἶναι ὅμως τὰ κριτήρια ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων θὰ «διακανονισθῶν» αἱ περὶ ὧν λόγος διεκδικήσεις; Συγκεκριμένως ἐρωτᾶται ἐὰν ὁ διακανονισμὸς τῶν διεκδικήσεων θὰ γίνῃ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ «status quo» ἢ κατ' ἐλευθέρην κρίσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιτροπῆς.

(Συνεχίζεται)

7α. S. d. N. Journal Officiel 1922 σ. 819.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

'Η Ἐγκύκλιος τῆς Ἱεραρχίας.

Σπουδαιότατη εἶνε ἡ σημασία τῆς Ἐγκυκλίου τὴν ὁποίαν ἀπέλυσε ἡ κατ' αὐτὰς συνεδριάζουσα Ἱεραρχία τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίας πρὸς τε τὸν Κλήρον καὶ τὸν λαόν, περὶ τῆς καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ κοινωνίᾳ παρατηρουμένης τάσεως πρὸς ἀποφυγὴν τῆς τεκνογονίας καὶ τεκνοτροφίας. Ἡ δὲ σπουδαιότης αὐτῆς ἔγκειται οὐ μόνον εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἐπίσημον ἀντιμετώπισιν τοῦ ἀπὸ πάσης ἐπόψεως τρομεροῦ τούτου κακοῦ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ὑψηλὴν ἠθικὴν σκοπιάν, ἀφ' ἧς ἐξετίμησε τὸ ὁμολογουμένως λεπτότατον τοῦτο ἠθικὸν ζήτημα, ἐξαρθεῖσα εἰς τὴν μόνην ὀρθόδοξον περὶ αὐτοῦ ἀντίληψιν. Ἀνάγκη δὲ τοῦτο νὰ τοισθῆ πρὸς τιμὴν τῆς ἡμετέρας Ἱεραρχίας, διότι, ὅταν διὰ τὸ αὐτὸ ζήτημα μετὰ μελέτην μακρὰν καὶ ἐπιχειρησιατικὴν ἀπεφάνθη πρὸς τινῶν ἐτῶν κατὰ μεγάλην πλειοψηφίαν ἡ Ἱεραρχία ἄλλης Ἐκκλησίας, δικαίως ἐπεκρίθη μετὰ πικρίας οὐ μόνον ὑπὸ τῆς μειοψηφίας, ἀλλὰ καὶ ἔξωθεν τῶν Ἱεραρχικῶν κύκλων διὰ τὴν ὑποχώρησιν, εἰς ἣν ὑπέβαλε τὸ ἰδεῶδες τῆς χριστιανικῆς ἠθικῆς ἀπέναντι τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας. Ἐνθυμούμεθα δὲ ὅτι τὸ ἄμεσον μετὰ τὴν τοιαύτην ὑποχώρησιν ἀποτέλεσμα ὀπῆρξεν ἢ ἐν τῷ ἐμπόρῳ αὐξήσῃ τῆς ζητήσεως τῶν μέσων τῆς τεχνητῆς παρακωλύσεως τῆς συλλήψεως! Ἡ ἡμετέρα Ἱεραρχία, χωρὶς νὰ ἀγνοήσῃ τὴν τάξιν τῶν συζύγων ἐκείνων, διὰ τὰς ὁποίας ἡ τεκνογονία συνεπάγεται κίνδυνον, καὶ αἱ ὁποῖαι διὰ τοῦτο εἶνε ἄξια τῆς βαθείας συμπαιθείας τῆς Ἐκκλησίας, ἀπέβλεψε θαρραλέως πρὸς τὸ ἰδεῶδες τῆς ἠθικῆς, διὸ καὶ ἀντὶ τῆς περὶ ἧς ἀνωτέρω συγκαταβάσεως ἐποίησεν ἔκκλησιν πρὸς ἀμφοτέρους τοὺς

*) S. d. N. Journal Officiel 1925 σ. 109.

7. S. d. N. Journal Officiel 1922 σ. 1153.

συζύγους «να λάβουν ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἐν τῇ ζωῇ τῇ οἰκογενειακῇ, ὅπως καὶ ἐν τῇ αἰομικῇ, καλοῦμεν ἐν αὐτοῖς τὸν ὁποῖον δυνάμεθα νὰ βασιτάσωμεν μόνον «τρέφοντες πλήρη ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ». Ἐἴνε δὲ ὁ σταυρὸς οὗτος ἡ ἐγκράτεια, ἣτις διὰ τοὺς συζύγους «ἀποτελεῖ τὸ μόνον νόμιμον μέσον ἀποφυγῆς τῆς τεκνογονίας, ὅταν πραγματικῇ παρουσιάζεται διὰ τὴν ἀποφυγὴν αὐτῆς ἀνάγκη». Αὐτὴ εἶνε ἡ μόνη ἀπὸ αὐστηρῶς χριστιανικῆς ἠθικῆς ἐπόψεως ἀντιμετώπισις τῶν δυσκόλων περιπτώσεων τῆς συζυγικῆς συμβιώσεως.

Ὅχι μόνον τῆς πλειονότητος.

Ὁ Πρόεδρος τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ὁμιλῶν κατ' αὐτὰς πρὸς τὸν ἀμερικανικὸν λαὸν ἐπὶ τῇ ἐπιτελίῳ τῆς μετὰ τὸν τελευταῖον μέγαν πόλεμον ἀνακωχῆς, εἶπε, σὺν ἄλλοις, ὅτι «ἡ ἐπιθυμία τῆς εἰρήνης εἶνε ἀκόμη χαρακτηριστικὸν τῆς μεγάλης πλειονότητος τῶν λαῶν τοῦ κόσμου». Ἄλλ' ὁσονδήποτε καὶ ἡ σημερινὴ διεθνὴς ἀνωμαλία ἐμφανίζῃ κράτη τινὰ ἐμπεπλεγμένα εἰς συρράξεις, τὸ πραγματικὸν γεγονός εἶνε ὅτι δὲν ὑπάρχει λαὸς μὴ ποθῶν τὴν εἰρήνην καὶ ἀρεσκόμενος εἰς πολέμους. Ἀπόδειξις δὲ τοῦ πράγματος εἶνε αὐτὴ τῶν πολιτικῶν ἡγετῶν ἡ ἀγωνιώδης τάσις πρὸς ἀμοιβαίαν συνεννόησιν δι' ὑποχωρήσεων καὶ συμβιβασμῶν εἰς τὰ ἐπιμαχα τῆς διεθνούς πολιτικῆς σημεῖα, ἀπτόκως ἀκριβῶς τῆς βαθείας τῶν λαῶν τῶν ἐπιθυμίας νὰ ἀποφευχθῶσιν οἱ πόλεμοι, οἱ ὁποῖοι μόνον δυστυχίαν καὶ εἰς αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς νικητὰς ἀποφέρουν. Ὁ πόθος λοιπὸν τῆς εἰρήνης εἶνε παγκόσμιος.

*

Ὁ ἐκ τῶν ἀντιπροσπευσάντων τὸ Οἶκον Πατριάρχων ἐν τῷ συνεδρίῳ Πίσσεως καὶ τάξεως, τῷ ἐπ' ἐσχάτων συγκληθέντι ἐν Ἐδιμβούργῳ, Πανοσιολογ. Ἀρχιμ. Ἀθηναγόρας Καβάδας, Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς, ἐκθέτων ἐν τῷ «Ὁρθόδοξῳ Παρατηρητῇ» τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς τὰς ἐν τῷ συνεδρίῳ ἐντυπώσεις του, ἀγεται εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ κατ' αὐτὸ γενομένη ἐργασία «δὲν συμβάλλει οὐσιαστικῶς εἰς τὴν ἔνωσιν, τὸν κύριον σκοπὸν, τὸν ὁποῖον ἔχει θέσει τῆ χριστιανικὸν συνέδριον», δὲν διστάζει δὲ νὰ προσέκη ὅτι καὶ τὰ λοιπὰ κατ' ὅλον τὸ ὑπόλοιπον τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος συγκληθησόμενα συνέδρια «δὲν θὰ φέρουν τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα τῆς ἐνώσεως». Τὴν γνώμην του δὲ ταύτην βασιζει ἐπὶ τοῦ συλλογισμοῦ κατ' ὄν, ἐφ' ὅσον τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα εἶνε βαθύτερον, ἰσχυρότερον καὶ ἐνεργότερον πάσης ἀνθρωπίνης ἀνάγκης καὶ κοινωνικῶν ματευθύνσεων, «δὲν εἶνε εὐκόλον νὰ ἀπεμπολήσων τόσας χριστιανικαὶ Ἐκκλησιαστικαὶ ἀπυγρώσεις τὰς θρησκευτικὰς των πεποιθήσεις, εἰ ὁποῖαι μάλιστα ἀποτελοῦν αὐτὰς τὰς βάσεις τῆς υπάρξεώς των, ὁσονδήποτε μεγάλη καὶ ἂν ἦνε ἡ ἀνάγκη τῆς ἐνώσεως, ὅλου τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου. Καὶ φέρει ὡς παρόδειγμα αὐτῆν τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν. «Ἐκ τῶν 20 ἀντιπροσώπων τῶν διαφόρων Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, οἱ ὁποῖοι εἴμαθαι εἰς τὸ Συνέδριον αὐτό, πρὸς τιμὴν των τονίζω, ὅτι, οὕτως εἰς κληρικὸς ἢ λαϊκός, δέχεται νὰ ὑποχωρήσῃ ἕστω καὶ εἰς ἐν ἀπὸ τὰ μᾶλλον δευτερεύοντα ζητήματα πίστεως καὶ τάξεως τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας. Ὅλοι περιμένον νὰ ἔλθουν ὅλοι αἱ Προτεσταντικαὶ ἀποχρώσεις, ἂν ἂν ὄντων, καὶ δεχθῶσιν τὴν διδασκαλίαν ἀπαξιατῆς τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἄλλ' αὐτὸ ὅσον καὶ ἂν εἶνε ὀρθὸν εἶνε καὶ ἀδύνατον διότι ὅσον καὶ ἂν δὲν δύνανται αἱ Προτεσταντικαὶ αὐταὶ Ἐκκλησίαι νὰ στηρίξουν ἀναμφισβητῆτως τὰς διδασκαλίας

των, πάντως εἶνε καθολοκληρίαν ἀδύνατον νὰ τὰς ἀρνηθῶσιν ὅλας. Ἐὰν τὰς ἀρνηθῶσιν, θὰ δεχθῶσιν τὴν διάλυσιν των καὶ θὰ ὁμολογήσων ὅτι οἱ πατέρες αὐτῶν, οἱ ὁποῖοι ἤγειραν τὸν φοβερὸν σάλον τῆς Ματαορθομίας πρὸς τερσάρων αἰῶνων καὶ ἐγιναν εἴτιοι μεγάλης αἰματοχυσίας εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐμαρτύρησαν, ἦσαν ἀνόητοι, διότι εἶχον ἀδικον καὶ εἶνε ἀναπαλόγητοι κατηγορούμενοι πρὸ τῆς συνειδήσεως τῆς ἀνθρωπότητος.

Πρέπει δὲ νὰ τονισθῇ ὅτι τὰ χρίσματα, τὰ ὁποῖα χωρίζουν τὰς περισσότερας ἀπ' αὐτὰς ἀπὸ τὴν Ὁρθοδοξίαν, εἶνε ἀγεφύρωτα, διότι πρόκειται περὶ τῶν θεμελιωδιστάτων, δογματῶν ὅχι μόνον τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς χριστιανικῆς πίστεως, λαμβανουμένης ὑπὸ τὴν μᾶλλον στοιχειώδη αὐτῆς μορφήν. Ὅμοια δὲ περίπου χρίσματα χωρίζουν καὶ οὕτως τὰς ἰδίαις Προτεσταντικῆς Ἐκκλησίας μεταξὺ των, ὡς λ. χ. τὴν Ἀγγλικανικὴν ἢ Ἐπισκοπελιανὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ τὴν Society of Friends ἢ Quakers ἢ τὴν τῶν Universalists. Διότι ἡ μὲν Ἀγγλικανικὴ διατηρεῖ πολλὰ ἐν τοῖς δόγμασιν, ἐν τῇ πράξει καὶ ἐν τῇ ζωῇ αὐτῆς ἐκ τῆς ἀρχαίας χριστιανικῆς, Ἐκκλησίας, ἠσχισ δὲ ἐσχάτως καὶ θεωρητικῶς νὰ παραδέχεται τὴν ἀνάγκην ὅπως ἐπανέλθῃ εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς πίστεως τῆς Ἐκκλησίας τῶν ἐπὶ πρώτων αἰῶνων, ἐνθ' ἡ Society of Friends ἔχει ἀπορρίψει πᾶν δόγμα καὶ στηρίζεται μόνον εἰς μίαν στιγμαίαν ἐμπνευσιν τοῦ Ἁγ. Πνεύματος εἰς τὸν προσευχόμενον, ἡ ὁποῖα φυσικῶς εἶνε καὶ πολὺ ἀμφίβολος».

Παρὰ ταῦτα, ὅμως δὲν ἀρνεῖται τὰς μεγάλας διὰ τὸν Χριστιανισμὸν ὀφελείας ἐκ τῶν τοιούτων συνεδρίων, διότι κατὰ τὰς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συγκατηρώσεις καὶ συναντήσεις τῶν ἀντιπροσώπων τῶν διαφόρων χριστιανικῶν κοινοτήτων διὰ τὴν ἐπιθυμίαν ἀλλήλωνωρομίας καὶ ἀμοιβαίας εὐλοκιστοῦς ἀντιλήψεως. ἀνακαλύπτουν παρεξηγήσεις ἐκφράσαν μεταξὺ τῶν διδασκαλιῶν των καὶ τὰς διὰλύουν, καὶ ρίπτουν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μίαν πέτραν ἢ δρόμα χῶμα εἰς τὰ χρίσματα διὰ τὴν ἐπιχωμάτωσιν των. Εἰς αὐτὰ ἀλληλοεπιτιμῶνται καὶ ἡ ἀλληλοεκτίμησις αὐτῆ ἀντανάκῃ εἰς τὰς ἐπισήμους Ἐκκλησίας των, παύουν δὲ νὰ θεωρῶν ἡ μία τὴν ἄλλην ἐχθρὸν ἢ ἀπιστον. ἡ δαισιδαίμονα ὅπως δυστυχῶς συμβαίνει μέχρι τοῦδε, με ἀντιχριστιανικῶν συμπεφορῶν. Ἐν τῷ συνόλῳ πνεῦμα χριστιανικότερον ὑποφάνησι εἰς τὰς ψυχὰς καὶ τὰς καρδίας, των υαταλαμ-δευόμενον καὶ εἰς τὰς ψυχὰς των πορνίαν αὐτῶν.

Δι' ἐν τοιούτων ἀποτέλεσμα κανεὶς ἂν μὴ εἴπῃ ὅτι δὲν ἀξίζει τὸν κόπον νὰ συγκαλῶνται τὰ συνέδρια ταῦτα».

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὸ παρελθὸν Σάββατον συνήλθεν εἰς τακτικὴν συναδίαν ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐξετάσασα διάφορα ὑπηρεσιακὰ ζητήματα. Πρὸς τοὺς ἄλλοις ἀνὰ τοῦ κ. Π. Τριμηπέλα παρατηθέντος, διώρισεν μέλος τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τὸν Καθηγητὴν κ. Κ. Κοῦμουτζόπουλον.

— Ἡ Ἱεραρχία ἤρξατο ἀπὸ τῆς Δευτέρας τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ σπουδαιοτάτου ζητήματος τῆς μορφώσεως τοῦ Κλήρου. Ἡ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μαρωσίας εἰσηγητικῇ Ἐπιτροπῇ ὑπέδειξε διὰ μακρῶν τὸ δέον γενέσθαι καὶ τὸ δυνατόν γενέσθαι, ἐπικολούθησε δὲ μακρὰ συζήτησις, συναχθεῖσα καὶ κατὰ τὴν συναδίαν τῆς Τετάρτης διότι τὴν Τρίτην ἔνεκα τῆς ἐορτῆς τοῦ ἁγίου Δημητρίου δὲν συνεκοιτήθη συναδίαν. Κατὰ τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς δέον ν' ἀναλάβῃ ἡ Ἐκκλησία καὶ τὴν θεολογικὴν ἐν ἰδίᾳ Ἐκκλησιαστικῇ Ἀκαδημίᾳ καὶ ἐν Θεολογικῷ Φροντιστηρίῳ μόρφωσιν τῶν θεολόγων κληρικῶν καὶ τὴν ἱερατικὴν μόρφωσιν τῶν ἐφημερίων ἐν ἱεροσολοιτικῇ καὶ ἐν κατωτέραις ἱερατικῆς σχολαῖς. Διὰ τὴν ἱδρυσιν καὶ συντήρησιν αὐτῶν προὔβαιεν ἐκτός ἄλλων τὴν χρησιμοποίησιν ὀριζόμενον πόρον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ ἐκουσίας εἰσφορὰς τῶν Σεβ. Ἀρχιερέων. Μὴ καθισταμένης ὅμως δυνατῆς πρὸς τὸ παρὸν τῆς ἱδρύσεως Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας, προὔτεινε τὴν ἀπὸ τοῦδε ἱδρυσιν καὶ λειτουργίαν Θεολογικοῦ

Φροντιστηρίου, προς μόρφωσιν Ιεροκλήρων, ως και κατεύθυνσιν Ιερατικών Σχολών όπου παρουσιάζεται ανάγκη. Μετά την διεξαχθείσαν συζήτησιν ἐγένετο δευτέρα πρότασις του Μακ. Ἀρχιεπισκόπου ὅπως ἀντὶ Ἀκαδημίας χρησιμοποιηθῆ διὰ τὴν μόρφωσιν θεολόγων κληρικῶν τὸ ἐν τῇ Μονῇ Πετρακῇ ὑπ' αὐτοῦ οἰκοδομούμενον νῦν Ἐκκλησιαστικὸν Φροντιστήριον ἐκ τῆς ἀποζημιώσεως ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ Ἱεροσπουδαστηρίου. Εἰς αὐτὸ θὰ σταθάζονται φοιτηταὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, ὑπότροφοι τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τῶν ἱερῶν Μητροπόλεων οἱ προτιθέμενοι νὰ ἱεραθῶσιν, ὅτινες θὰ διατελέσωσιν ὑπὸ τὴν ἰδιαιτέραν ἐποπτείαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῶν Μητροπόλεων, θ' ἀσκῶνται περὶ τὰ ἰδιαίτητα καθήκοντα τῶν κληρικῶν, καὶ θὰ συνεχίζωσιν ἐπι ἐν ἑσὸς τὴν φροντιστηριακὴν μόρφωσιν, περὶ τὸ κήρυγμα τοῦ θείου λόγου τὴν κατηχητικὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν κοινωνικὴν τῆς Ἐκκλησίας πρόνοιαν. Τὸ ἐν τῇ Μονῇ Πετρακῇ Ἐκκλησιαστικὸν Φροντιστήριον ἐλπίζεται νὰ λειτουργήσῃ ἀπὸ τοῦ ἐπιόντος ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους, ὅθεν ἀντεθεῖτο εἰς τὴν διαρκῆ Ἱερὰν Σύνοδον ὅπως μερμηνήσῃ περὶ τῆς ἀπὸ τοῦδε λειτουργίας τοῦ Θεολογικοῦ Φροντιστηρίου. Προτάσῃ δὲ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καφαλληνίας ἀπεφασίσθη ὡσαύτως ὅπως ἡ Ἱερὰ Σύνοδος μερμηνήσῃ οὐ μόνον διὰ τὴν ἱερατικὴν μόρφωσιν τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου ἐν Ἱερατικαῖς Σχολαῖς ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν πληρῶσιν ἐπιειγουσῶν ἀναγκῶν, διότι σήμερον ὑλάρχουσι πολλὰ κενά. Ἀπαιτοῦνται δὲ ἐτησίως περὶ τοὺς 200—250 νέοι ἐφημέριοι.

Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς Πέμπτης ἀνακηρνώθη εἰς τὴν Ἱεράν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας τὸ περὶ καταρτισμοῦ καταλόγου ἐκλεξιμῶν Β. Διατάγματα, παρόντος καὶ τοῦ κ. Β. Ἐπιτρόπου, ἐγένοντο δὲ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου καὶ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν προτάσεις ὑποψηφίων. Χθὲς Παρασκευῇ πρὸς καὶ μετὰ μεσημβριανὰ συνεδριάσατο ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας προῆβη εἰς τὸν καταρτισμὸν τοῦ καταλόγου. Θὰ συνεχίσῃ δὲ αὐτὸν καὶ ἐν τῇ σημερινῇ συνεδρίᾳ.

Ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 390 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἐδημοσιεῖται Νόμος, ρυθμίζων τὰ εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς Ριζαρείου, ὡς καὶ τῶν λοιπῶν Ἱερατικῶν Σχολῶν. Ἡ Ριζαρεία Ἐκκλησιαστικὴ καθισταμένη Σχολὴ ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1937—38 Ἱερὸ διδασκαλεῖον πικρολαμβάνει εἰς τάξεις εἰς τὴν πρώτης τῶν ὁμοίων ἐγγράφονται, κατόπιν εὐδοκίμων εἰσπηγῶν ἐξετάσεων, μαθῆται, κεκτημένοι ἐνδαμνικὸν προαγωγῆς ἐκ τῆς τετάρτης τάξεως ὁκταεπίου Γυμνασίου ἢ κατωτέρων κλάσων γυμνασίου ἢ τῆς δευτέρας τάξεως τῶν πρὸ τοῦ Νόμου 770 λειτουργούντων ἐξαταξίων Γυμνασίων ἢ ἡμιγυμνασίων καὶ διαγωγῇ «κοσμιοτάτην», ἡλικίαν δὲ οὐχὶ ἀνωτέραν τῶν 16 ἐτῶν. Ἀπαγορεύεται ἡ ἐγγραφή μαθητῶν εἰς ἀνωτέραν τῆς πρώτης τάξεως τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, πλὴν τῶν ἐκ τῶν προηγούμενων τάξεων τῆς αὐτῆς Σχολῆς προερχομένων, ὡς ἐπίσης ἀπαγορεύεται ἡ μετάταξις μαθητῶν τῆς Σχολῆς ταύτης εἰς τάξεις σχολείων τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως. Ὡς πρότυπα τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς δύνανται νὰ χρησιμοποιηθῶσι τὰ ἐγγύτερον αὐτῇ κείμενα δημοτικὰ σχολεῖα δι' Ἐπιτροπικῆς ἀποφάσεως ὁριζόμενα. Ἐν τῇ Σχολῇ διδάσκονται πάντα τὰ εἰς τὰς τέσσαρας ἀνωτέρας τάξεις τῶν Γυμνασίων διδασκόμενα μαθήματα, ἐκτός δὲ τῶν ἐν τοῖς Γυμνασίοις διδασκόμενων θερησκαιτικῶν μαθημάτων τὰ ἀκόλουθα θεολογικὰ μαθήματα: α') Ἐγκυκλοπαίδεια τῆς Θεολογίας, β') εἰσαγωγὴ εἰς τὰς Ἅγιους Γραφὰς καὶ ἐρμηνεία αὐτῶν, γ') Δογματικὴ, δ') Ἀπολογητικὴ, ε') Λειτουργικὴ καὶ Τσελετουργικὴ, στ') Ποιμαντικὴ, ζ') Ἐκκλησιαστικὴ Ρητορικὴ, η') Κανονικὸν δίκαιον, θ') Ἑβραϊκαὶ γλώσσαι καὶ ι') τὰ ἐν ταῖς Παιδαγωγικαῖς Ἀκαδημαῖς διδασκόμενα μαθήματα. Τὸ ἀναλυτικὸν καὶ ὁραλόγιον πρόγραμμα τῶν μαθημάτων τῆς Σχολῆς ὁρίζεται διὰ Β. Διατάγματος, ἐκδιδόμενον μετὰ γνώμην τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου Ἐκπαιδεύσεως. οὗ γινώσκοντος τὴν περιπτώσιν ταύτη μετέχον μετὰ δικαιώματος ψήφου ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, ὡς Πρόεδρος, εἰς τῶν ἐν τῇ Σχολῇ διδασκόντων καθη-

γητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ὁριζόμενος, δύο μέλη τοῦ Πολυμελοῦς Συμβουλίου ὑπὸ τούτου ὑποδεικνυόμενα καὶ ὁ διευθυντὴς τῆς Διευθύνσεως Θερησκαιμάτων. Τὸ πτυχίον τῆς Ριζαρείου Σχολῆς εἶναι ἰσοτιμὸν πρὸς τὸ ἀπολυτήριον τοῦ Γυμνασίου καὶ τὸ πτυχίον τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν, παρέχει δὲ τὰ ἐξῆς δικαιώματα: 1) ἐγγραφῆς εἰς πάσας τὰς σχολὰς τῶν Πανεπιστημίου, νοτοπιν τῶν νομίμων ἐξετάσεων, 2) διορισμοῦ εἰς θέσεις δημοδιδασκάλων, 3) ἐκλογῆς εἰς ἐφημεριακὰς θέσεις συντηρούντων καὶ τῶν κανονικῶς ἀπαιτούμενων προσόντων καὶ 4) διορισμοῦ εἰς θέσεις ἐν Μητροπολιτικοῖς καὶ Ἐκκλησιαστικοῖς γραφείοις, ἐκκλησιαστικοῖς Ὄργανοις καὶ Ἱεροῖς Ναοῖς. Κατὰ τὰ ἐιδικότερον ὑπὸ τῶν κειμένων διατάξεων ὁριζόμενα. Ὁ διορισμὸς τῶν πτυχιοῦσιν τούτων εἰς θέσεις δημοδιδασκάλων γίνεται ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς χειροτονίας αὐτῶν εἰς ἐφημερίως μέχρι τῆς συμπληρώσεως τῶν 32ου ἔτους τῆς ἡλικίας τῶν. Ἄλλως ἐάν οὗτοι προτεινόμενοι ἢ ἐκλεγόμενοι εἰς θέσιν ἐφημερίων δὲν ἀποδεχθῶσιν αὐτὴν ἀπολύονται ἐκ τῆς θέσεως τοῦ δημοδιδασκάλου. Αἱ ὀργανικαὶ θέσεις τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς περιλαμβάνουσιν 1) τοὺς δυνάμει τῆς διαθήκης τοῦ Ριζάρη ἐπιτίμου Καθηγητὰς ἐκ τῶν ἐνεργεῖα μαθηγητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, 2) Τακτικὸς μαθηγητὰς καὶ 3) ἐκτάκτους Καθηγητὰς. Συνιστᾶται ὀργανικὴ θέσις ὑποδιευθυντοῦ τῆς Ριζαρείου Σχολῆς, διορίζεται δὲ εἰς αὐτὴν πρότασις τοῦ πολυμελοῦς Συμβουλίου ἐπι βαθμῷ καὶ μισθῷ Τμηματάρχου α' τάξεως διὰ Β. Διατάγματος προκαλουμένου ὑπὸ τοῦ Ἐπιτρόπου Θερησκαιμάτων καὶ Ἑθνικῆς Παιδείας κληρικὸς ἐκ τῶν ἐχόντων τὰ ὑπὸ τῆς § 1 τοῦ ἀρθροῦ 15 τοῦ ἐν ἰσχύϊ ὀργανισμοῦ τῆς σχολῆς ὁριζόμενα προσόντα, δυνάμενος μετὰ τριετῆ εὐδοκίμων ὑπηρεσίαν νὰ προαχθῇ εἰς διευθυντὴν β' τάξεως.

Πρὸς τὸν τύπον τοῦτον τῆς Ριζαρείου ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς ἀφομοιώνονται καὶ αἱ Ἱερατικαὶ Σχολαὶ Κορίνθου καὶ Βέλλας, ὧν τὸ διδακτικὸν προσωπικὸν ἀποτελεῖται 1) ἐκ τοῦ Διευθυντοῦ, 2) τριῶν πρωτοβαθμίων φιλόλογων καθηγητῶν, 3) δύο πρωτοβαθμίων θεολόγων καθηγητῶν, 4) ἐνὸς πρωτοβαθμίου μαθηγητοῦ τῶν μαθηματικῶν, 5) ἐνὸς πρωτοβαθμίου καθηγητοῦ τῶν Φυσικῶν, 6) ἐνὸς πρωτοβαθμίου καθηγητοῦ τῶν Παιδαγωγικῶν, 7) ἐνὸς καθηγητοῦ ἢ διδασκάλου τῆς Γαλλικῆς, 8) ἐνὸς Καθηγητοῦ ἢ διδασκάλου τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, 9) ἐνὸς καθηγητοῦ ἢ διδασκάλου τῆς Γυμναστικῆς, 10) ἐνὸς καθηγητοῦ ἢ διδασκάλου τῶν τεχνικῶν μαθημάτων καὶ 11) ἐνὸς καθηγητοῦ τῶν γλωσσικῶν μαθημάτων. Ἐν τῷ συνταχθῆσομένῳ ὀργανισμῷ τοῦ Ἱεροδιδασκαλείου Κορίνθου ὁρίζεται ἡ σύνθεσις τῆς Ἐφορείας τῆς Σχολῆς, αἱ ἀρμοδιότητες καὶ τὰ καθήκοντα αὐτῆς, τοῦ Διευθυντοῦ καὶ Οἰκονόμου καὶ πᾶσα λεπτομέρεια ἀφορῶσα εἰς τὴν διοίκησιν καὶ διαχείρισιν τῆς Σχολῆς. Διὰ Β. Διατάγματος ἐκδιδόμενου τῇ προτάσει τοῦ Ἐπιτροπικοῦ Συμβουλίου δύνανται α') νὰ τροποποιηθῇ ὁ τύπος τῶν ἤδη λειτουργούντων Ἱερατικῶν Σχολῶν ἢ προπαρασκευαστικῶν ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν καὶ β') νὰ καταργηθῶσι τινες αὐτῶν ἢ νὰ μεταφερθῶσιν αἱ ἕδραι τῶν εἰς ἑτέρας Μητροπολιτικὰς περιφερείας. Οἱ ἐκ τοῦ δημοτικοῦ σχολεῖου ἀποφοιτῶντες Ζαγορίσιοι, ὑπότροφοι τῆς Ριζαρείου περιουσιαῖς ἐνδιδιαιτῶνται καὶ φοιτῶσιν εἰς τὸ ἐν τῇ Ἱεροδιδασκαλείῳ Βελλᾶς Γυμνάσιον ἐπὶ καταβολῇ εἰς αὐτὸ ὑπὸ τῆς Σχολῆς τῶν τροφειῶν μέχρι καὶ τῆς τετάρτης τάξεως τοῦ ὁκταεπίου Γυμνασίου, ὅποτε εἰσερχόμενοι εἰς τὴν Ριζαρείου Σχολὴν πρὸς συνέχισιν τῶν σπουδῶν τῶν.

Ἐν τῷ νόμῳ γίνεται λόγος περὶ τοῦ τρόπου τῆς μετατάξεως τῶν κατὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος νόμου μαθητῶν τῶν Ἱερατικῶν Σχολῶν εἰς ἀνωτατοῦς τάξεις τῆς Ριζαρείου Σχολῆς καὶ τῶν λοιπῶν Ἱεροδιδασκαλείων ὡς καὶ μαθητῶν τῶν τῶν τύπων Ριζαρείου καὶ Ἱερατικῶν Σχολῶν εἰς ἀνωτατοῦς τάξεις τῶν Γυμνασίων, ὡς καὶ περὶ τοῦ τίνες τάξεις διατηροῦνται κατὰ τὸ ἐνεστώσ καὶ κατὰ τὰ δύο προσεχῆ σχολικὰ ἔτη.

Φροντιστήριον, προς μόρφωσιν Ιεροκηρύκων, ως και κατωτέρων Ιερατικών Σχολών όπου παρουσιάζεται ανάγκη. Μετά την διεξαχθείσαν συζήτησιν ἐγένετο δευτέρα πρότασις τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου ὅπως ἀντὶ Ἀκαδημίας χρησιμοποιηθῆ διὰ τὴν μόρφωσιν θεολόγων κληρικῶν τὸ ἐν τῇ Μονῇ Πετρούκῃ ὑπ' αὐτοῦ οἰκοδομούμενον νῦν Ἐκκλησιαστικὸν Φροντιστήριον ἐκ τῆς ἀποζημιώσεως ἐκ τοῦ Γερμανεῖου Ἱεροσπουδαστηρίου. Εἰς αὐτὸ θὰ σταθῶσιν φοιτῆται τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τῶν ἱερῶν Μητροπόλεων οἱ προτιθέμενοι νὰ ἱερωθῶσιν, οἵτινες θὰ διατελῶσιν ὑπὸ τὴν ἰδιαιτέραν ἐποπτείαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῶν Μητροπόλεων, θ' ἀσκῶνται περὶ τὰ ἰδιαιτέρα καθήκοντα τῶν κληρικῶν, καὶ θὰ συνεχίζωσιν ἐπὶ ἕν ἔτος τὴν φροντιστηριακὴν μόρφωσιν, περὶ τὸ κήρυγμα τοῦ θεοῦ λόγῳ τὴν κατηχητικὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν κοινωνικὴν τῆς Ἐκκλησίας πρόνοιαν. Τὸ ἐν τῇ Μονῇ Πετρούκῃ Ἐκκλησιαστικὸν Φροντιστήριον ἐλπίζεται νὰ λειτουργήσῃ ἀπὸ τοῦ ἐπιόντος ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους, ὅθεν ἀνετέθη εἰς τὴν διαρκῆ Ἱερῶν Σύνοδον ὅπως μεριμνήσῃ περὶ τῆς ἀπο τοῦδε λειτουργίας τοῦ Θεολογικοῦ Φροντιστηρίου. Προτάσει δὲ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καρφαλληνίας ἀπεφασίσθη ὡσαύτως ὅπως ἡ Ἱερὰ Σύνοδος μεριμνήσῃ οὐ μόνον διὰ τὴν ἱερατικὴν μόρφωσιν τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου ἐν Ἱερατικαῖς Σχολαῖς ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν πλήρωσιν ἐπείγουσῶν ἀναγκῶν, διότι σήμερον ὑπάρχουσι πολλὰ κενά. Ἀπαιτοῦνται δὲ ἑτησίως περὶ τοὺς 200—250 νέοι ἐφημέριοι.

—Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς Πέμπτης ἀνεκρινώθη εἰς τὴν Ἱερῶν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας τὸ περὶ καταρτισμοῦ καταλόγου ἐκλεξιμῶν Β. Διάταγμα, παρόντος καὶ τοῦ κ. Β. Ἐπιτρόπου, ἐγένοντο δὲ ἐπὶ τῇ βράσει αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου καὶ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν προτάσεις ὑποψηφίων. Χθὲς Παρασκευὴν πρὸ καὶ μετὰ μεσημβρίαν συνεδριάσατο ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας προέβη εἰς τὸν καταρτισμὸν τοῦ καταλόγου. Θὰ συνεχίσῃ δὲ αὐτὸν καὶ ἐν τῇ σημερινῇ συνεδρίᾳ.

—Ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 390 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἐδημοσιεύθη Νόμος, ρυθμίζων τὰ τῆς λειτουργίας τῆς Ριζαρείου, ὡς καὶ τῶν λοιπῶν Ἱερατικῶν Σχολῶν. Ἡ Ριζαρεία Ἐκκλησιαστικῆ καθισταμένη Σχολὴ ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1937—38 Ἱεροδιδασκαλεῖον περιλαμβάνει εἰς τὰς εἰς τὴν πρώτην τῶν ὁμοίων ἐγγράφονται, κατόπιν εὐδοκίμων εἰστηριῶν ἐξετάσεων, μαθηταί, κειμημένοι ἐνδεικτικῶν προαγωγῆς ἐκ τῆς τετάρτης τάξεως ὀκτατάξιου Γυμνασίου ἢ κατωτέρων κλάων γυμνασίου ἢ τῆς δευτέρας τάξεως τῶν πρὸ τοῦ Νόμου 770 λειτουργούντων ἐξατάξιων Γυμνασίων ἢ ἡμιγυμνασίων καὶ διαγωγῆν «κοσμιωτάτην», ἡλικίαν δὲ οὐχὶ ἀνωτέραν τῶν 16 ἐτῶν. Ἀπαγορεύεται ἡ ἐγγραφή μαθητῶν εἰς ἀνωτέραν τῆς πρώτης τάξεως τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, πλὴν τῶν ἐκ τῶν προηγουμένων τάξεων τῆς αὐτῆς Σχολῆς προερχομένων, ὡς ἐπίσης ἀπαγορεύεται ἡ μετάταξις μαθητῶν τῆς Σχολῆς ταύτης εἰς τάξεις σχολείων τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως. Ὡς πρότυπα τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς δύνανται νὰ χρησιμοποιηθῶσι τὰ ἐγγύτερον αὐτῇ κείμενα δημοτικά σχολεῖα δι' Ἱπουρητικῆς ἀποφάσεως ὁριζόμενα. Ἐν τῇ Σχολῇ διδάσκονται πάντα τὰ εἰς τὰς τέσσαρας ἀνωτέρας τάξεις τῶν Γυμνασίων διδασκόμενα μαθήματα, ἐκτὸς δὲ τῶν ἐν τοῖς Γυμνασίοις διδασκόμενων θρησκευτικῶν μαθημάτων τὰ ἀκόλουθα θεολογικὰ μαθήματα : α') Ἐγκυκλοπαιδεία τῆς Θεολογίας, β') εἰσαγωγή εἰς τὰς Ἁγίας Γραφὰς καὶ ἐρμηνεῖα αὐτῶν, γ') Δογματικὴ, δ') Ἀπολογία, ε') Λειτουργικὴ καὶ Τελετουργικὴ, στ') Ποιμαντικὴ, ζ') Ἐκκλησιαστικὴ Ρητορικὴ, η') Κανονικὸν δίκαιον, θ') Ἑβραϊκὰ γλῶσσαι καὶ ι') τὰ ἐν ταῖς Παιδαγωγικαῖς Ἀκαδημίαις διδασκόμενα μαθήματα. Τὸ ἀναλυτικὸν καὶ ὀρολόγιον πρόγραμμα τῶν μαθημάτων τῆς Σχολῆς ὁρίζεται διὰ Β. Διατάγματος, ἐκδιδομένου μετὰ γνώμην τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου Ἐκπαιδεύσεως. οὗ τινος ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ μετέχον μετὰ δικαίωματος ψήφου ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, ὡς Πρόεδρος, εἰς τῶν ἐν τῇ Σχολῇ διδασκόντων καθη-

γητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ὁριζόμενος, δύο μέλη τοῦ Πολυμελοῦς Συμβουλίου ὑπὸ τοῦτου ὑποδεικνύμενα καὶ ὁ διευθυντῆς τῆς Διευθύνσεως Ὁρησκηνιάτων. Τὸ πτυχίον τῆς Ριζαρείου Σχολῆς εἶναι ἰσοτιμὸν πρὸς τὸ ἀπολυτήριον τοῦ Γυμνασίου καὶ τὸ πτυχίον τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν, παρέχει δὲ τὰ ἐξῆς δικαιώματα : 1) ἐγγραφῆς εἰς πάσας τὰς σχολὰς τοῦ Πανεπιστημίου, κοτόπιν τῶν νομίμων ἐξετάσεων, 2) διορισμοῦ εἰς θέσεις δημοδιδασκάλων, 3) ἐκλογῆς εἰς ἐφημεριακὰς θέσεις συντηρούντων καὶ τῶν κανονικῶς ἀπαιτουμένων προσόντων καὶ 4) διορισμοῦ εἰς θέσεις ἐν Μητροπολιτικοῖς καὶ Ἐκκλησιαστικοῖς γραφείοις, ἐκκλησιαστικοῖς Ὄργανοις καὶ Ἱεροῖς Ναοῖς. κατὰ τὰ εἰδικώτερον ὑπὸ τῶν κειμένων διατάξεων ὁριζόμενα. Ὁ διορισμὸς τῶν πτυχούχων τούτων εἰς θέσεις δημοδιδασκάλων γίνεται ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς χειροτονίας αὐτῶν εἰς ἐφημερίους μέχρι τῆς συμπληρώσεως τοῦ 32ου ἔτους τῆς ἡλικίας τῶν. Ἄλλως ἐάν οὗτοι προτεινόμενοι ἢ ἐκλεγόμενοι εἰς θέσιν ἐφημερίου δὲν ἀποδεχθῶσιν αὐτὴν ἀπολύονται ἐκ τῆς θέσεως τοῦ δημοδιδασκάλου. Αἱ ὀργανικαὶ θέσεις τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς περιλαμβάνουσιν 1) τοὺς δυνάμει τῆς διαθήκης τοῦ Ριζάρη ἐπιτίμους Καθηγητὰς ἐκ τῶν ἐνεργετῶν καθηγητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, 2) Τακτικούς καθηγητὰς καὶ 3) ἐκτάκτους Καθηγητὰς. Συνιστᾶται ὀργανικὴ θέσις ὑποδιευθυντοῦ τῆς Ριζαρείου Σχολῆς, διορίζεται δὲ εἰς αὐτὴν πρότασις τοῦ πολυμελοῦς Συμβουλίου ἐπὶ βαθμῷ καὶ μισθῷ Τμηματοάρχου α' τάξεως διὰ Β. Διατάγματος προκαλουμένου ὑπὸ τοῦ Ἱπουρητοῦ Ὁρησκηνιάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας κληρικὸς ἐκ τῶν ἐχόντων τὰ ὑπὸ τῆς § 1 τοῦ ἀρθροῦ 15 τοῦ ἐν ἰσχύει ὀργανισμοῦ τῆς σχολῆς ὁριζόμενα προσόντα, δυνάμενος μετὰ τριετῆ εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν νὰ προαχθῆ εἰς διευθυντὴν β') τάξεως.

Πρὸς τὸν τύπον τοῦτον τῆς Ριζαρείου ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς ἀφομοιώνονται καὶ αἱ Ἱερατικαὶ Σχολαὶ Κορίνθου καὶ Βέλλας, ὧν τὸ διδακτικὸν προσωπικὸν ἀποτελεῖται 1) ἐκ τοῦ Διευθυντοῦ, 2) τριῶν πρωτοβαθμίων φιλολόγων καθηγητῶν, 3) δύο πρωτοβαθμίων θεολόγων καθηγητῶν, 4) ἐνὸς πρωτοβαθμίου καθηγητοῦ τῶν μαθηματικῶν, 5) ἐνὸς πρωτοβαθμίου καθηγητοῦ τῶν Φυσικῶν, 6) ἐνὸς πρωτοβαθμίου καθηγητοῦ τῶν Παιδαγωγικῶν, 7) ἐνὸς καθηγητοῦ ἢ διδασκάλου τῆς Γαλλικῆς, 8) ἐνὸς Καθηγητοῦ ἢ διδασκάλου τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, 9) ἐνὸς καθηγητοῦ ἢ διδασκάλου τῆς Γυμναστικῆς, 10) ἐνὸς καθηγητοῦ ἢ διδασκάλου τῶν τεχνικῶν μαθημάτων καὶ 11) ἐνὸς καθηγητοῦ τῶν γεωπονικῶν μαθημάτων. Ἐν τῷ συνταχθῆσομένῳ ὀργανισμῷ τοῦ Ἱεροδιδασκαλεῖου Κορίνθου ὁρίζεται ἡ σύνθεσις τῆς Ἐφορείας τῆς Σχολῆς, αἱ ἀρμοδιότητες καὶ τὰ καθήκοντα αὐτῆς, τοῦ Διευθυντοῦ καὶ Οἰκονόμου καὶ πᾶσα λεπτομέρεια ἀφορῶσα εἰς τὴν διοίκησιν καὶ διαχείρισιν τῆς Σχολῆς. Διὰ Β. Διατάγματος ἐκδιδομένου τῇ προτάσει τοῦ Ἱπουρητικοῦ Συμβουλίου δύναται α') νὰ τροποποιηθῆ ὁ τύπος τῶν ἤδη λειτουργούντων Ἱερατικῶν Σχολῶν ἢ προπαρασκευαστικῶν ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν καὶ β') νὰ καταργηθῶσι τινες αὐτῶν ἢ νὰ μεταφερθῶσιν αἱ ἔδραι τῶν εἰς ἐτέρας Μητροπολιτικὰς περιφερείας. Οἱ ἐκ τοῦ δημοτικοῦ σχολείου ἀποφοιτῶντες Ζαγορίσιοι, ὑπότροφοι τῆς Ριζαρείου περιουσίας ἐνδιδαιτῶνται καὶ φοιτῶσιν εἰς τὸ ἐν τῇ Ἱεροδιδασκαλείῳ Βελλᾶς Γυμνάσιον ἐπὶ καταβολῆς εἰς αὐτὸ ὑπὸ τῆς Σχολῆς τῶν τροφείων μέχρι καὶ τῆς τετάρτης τάξεως τοῦ ὀκτατάξιου Γυμνασίου, ὅποτε εἰσερχοῦνται εἰς τὴν Ριζαρείου Σχολὴν πρὸς συνέχισιν τῶν σπουδῶν τῶν.

Ἐν τῷ νόμῳ γίνεται λόγος περὶ τοῦ τρόπου τῆς μετατάξεως τῶν κατὰ τὰν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος νόμου μαθητῶν τῶν Ἱερατικῶν Σχολῶν εἰς ἀντιστοίχους τάξεις τῆς Ριζαρείου Σχολῆς καὶ τῶν λοιπῶν Ἱεροδιδασκαλείων ὡς καὶ μαθητῶν τῶν τῶς τύπων Ριζαρείου καὶ Ἱερατικῶν Σχολῶν εἰς ἀντιστοίχους τάξεις τῶν Γυμνασίων, ὡς καὶ περὶ τοῦ τίνες τάξεις διατηροῦνται κατὰ τὸ ἐνεστὸς καὶ κατὰ τὰ δύο προσηχθὰ σχολικὰ ἔτη.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Τὰ σοβιετικά ἐν Πετρούπολει ὄργανα παρετήρησαν ὅτι ὑπὸ τῶν χριστιανῶν μνημονεύονται ἐν τοῖς ναοῖς των τὰ ὀνόματα των ἐσχάτως ὑπὸ τῶν Σοβιέτ ἐκτελεσθέντων καθ' ἃ δὲ ἀναγράφει ἡ «Ἐρυθρὰ Ἐφημερίς», οἱ ἐνοχοι καταδιώκονται ἐπὶ ἀντισοβιετικῇ δράσει.

ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ [2]

Πρὸς τὸν Διάκονον Ἀρτεμῖν Ψαρρῶν. (ἄγνωστου διαμονῆς).

Καλεῖται νὰ ἐμφανισθῆς ἐνώπιον τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς τῆ 26ῃ Νοεμβρίου ἐ. ἔ. ἡμέρᾳ Παρασκευῇ καὶ ὥρα 9 π. μ., ἵνα δικασθῇ. Ἐν περιπτώσει μὴ ἐμφανισθῆς σου θέλεις καταδικασθῇ ἐρήμην.

Ἐν Ἀθήναις: τῆ 22 Ὀκτωβρίου 1937
† Ὁ Ἀθηνῶν Χρυσόστομος

ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ [2]

Τὸ κατὰ τὸν νόμον 5383 Πρωτοβάθμιον Συνοδικὸν Δικαστήριον πρὸς τὸν ἱερομόναχον Ἱερὸθεὸν Σταμούλην τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κερκύρας καὶ Παξῶν. (ἄγνωστου διαμονῆς).

Καλεῖσαι, ἵνα βάσει τοῦ ἀρθροῦ 55 τοῦ ὡς ἄνω νόμου ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου ἐν τῷ Συνοδικῷ Μεγάρῳ τῆ 10 Δεκεμβρίου ἐ. ἔτους ἡμέρᾳ Παρασκευῇ καὶ ὥρα 9 π. μ. ἵνα δικασθῆς ὡς κατηγορούμενος ἐπὶ ἀποσχίσει ἐκ τῆς ἐπισήμου Ἐκκλησίας καὶ προσχωρήσει εἰς τὴν τῶν λαγομένων Παλαιομερολογιτῶν. Προσπεδηλοῦμέν σοι, ὅτι ἂν μὴ ἐμφανισθῆς τῆ ὡς ἄνω ἡμέρᾳ τε καὶ ὥρᾳ, θέλεις δικασθῇ ἐρήμην.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 18 Ὀκτωβρίου 1937.
Ὁ Πρόεδρος τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου
† Ὁ Μαντινείας Γερμανὸς
Ὁ γραμματεὺς κ. ἄ. α.
Ὁ Ὑπογραμματεὺς

Πρωσβ. Κωνσταντῖνος Κωνσταντινίδης

ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ [2]

Τὸ κατὰ τὸν νόμον 5383 Πρωτοβάθμιον Συνοδικὸν Δικαστήριον πρὸς τὸν ἱερομόναχον Κυπριανὸν Θεοδοσίον τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Δημητριάδος.

(ἄγνωστου διαμονῆς)
Καλεῖσαι, ἵνα βάσει τοῦ ἀρθροῦ 55 τοῦ ὡς ἄνω νόμου ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου ἐν τῷ Συνοδικῷ Μεγάρῳ τῆ 10 Δεκεμβρίου ἐ. ἔτους ἡμέρᾳ Παρασκευῇ καὶ ὥρα 9 π. μ. ἵνα δικασθῆς ὡς κατηγορούμενος ἐπὶ ἀποσχίσει ἐκ τῆς ἐπισήμου Ἐκκλησίας, πῆξαι ἰδίου θυσιαστηρίου, ἀπειθείᾳ κ. τ. λ. κ. Προσπεδηλοῦμέν σοι, ὅτι ἂν μὴ ἐμφανισθῆς τῆ ὡς ἄνω ἡμέρᾳ τε καὶ ὥρᾳ θέλεις δικασθῇ ἐρήμην.

Ἐν Ἀθήναις 18 Ὀκτωβρίου 1937.
Ὁ Πρόεδρος τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου.
† Ὁ Μαντινείας Γερμανὸς
Ὁ γραμματεὺς κ. ἄ. α.
Ὁ Ὑπογραμματεὺς

Πρωσβ. Κωνσταντῖνος Κωνσταντινίδης

ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ [2]

Τὸ κατὰ τὸν νόμον 5383 Πρωτοβάθμιον Συνοδικὸν Δικαστήριον πρὸς τὸν ἱερέα Σάββαν Παπαδόπουλον τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κίτρους.

(ἄγνωστου διαμονῆς)
Καλεῖσαι, ἵνα, βάσει τοῦ ἀρθροῦ 55 τοῦ ὡς ἄνω νόμου, ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου ἐν τῷ Συνοδικῷ Μεγάρῳ τῆ 10 Δεκεμβρίου ἡμέρᾳ Παρασκευῇ καὶ ὥρα 9 π. μ. ἵνα δικασθῆς ὡς κατηγορούμενος ἐπὶ ἀποσχίσει ἐκ τῆς ἐπισήμου Ἐκκλησίας καὶ προσχωρήσει εἰς τὴν τῶν λαγομένων γνησίων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν, προπαγανδισμῶ τοῦ παλ. ἡμερολογίου, ἱερουργίᾳ ἄνευ ἀδείας καὶ κατα

φρονήσει οἰκείου Ἐπισκόπου. Προσπεδηλοῦμέν σοι, ὅτι ἂν μὴ ἐμφανισθῆς τῆ ὡς ἄνω ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ θέλεις δικασθῇ ἐρήμην.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 18 Ὀκτωβρίου. 1937.
Ὁ Πρόεδρος τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου
† Ὁ Μαντινείας Γερμανὸς
Ὁ γραμματεὺς κ. ἄ. α.
Ὁ Ὑπογραμματεὺς
Πρωσβ. Κωνσταντῖνος Κωνσταντινίδης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ἱ. Μητρόπολις Μαντινείας καὶ Κυνουρίας.

Κενθεύσης τῆς θέσεως ἐφημερίου ἐν τῇ ἐνορίᾳ Πέρα Μεσάνων συνεπεῖα μεταθέσεως τοῦ ἱερέως Χριστοῦ Παπαχριστοπούλου ἢ Καλογιάννη, καλεῦνται εἰ ἔχοντες τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα καὶ ἐπιθυμοῦντες τὰ ἱερατικῶν θέσεων» προσκαλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ κατὰ τὸ ἀρθρον ἐν αὐτῇ, ὅπως μέχρι 31 Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. ὑποβάλλωσιν ἡμῖν δι' αἰτήσεώς των τ' ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά. Ἐν Τριπόλει τῆ 12 Ὀκτωβρίου 1937. † Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας Γερμανὸς.

Ἱ. Μητρόπολις Φλωρίνης

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὸ ἀρθρον 6 τοῦ ἀπὸ 12 Δεκεμβρίου 1932 Διατάγματος «περὶ ὁρισμοῦ τῶν κατ' ἐκάστην Γραφεῖα τῶν κατὰ τὸν Νόμον 5187 Ἱ. Μητροπόλεων Ὀργανικῶν θέσεων» προσκαλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ κατὰ τὸ ἀρθρον 4 τοῦ ἀνωτέρω Διατάγματος νόμιμα προσόντα, ἥτοι κληρικῶν ἢ λαϊκῶν, μὴ διατελοῦντας ἐν δημοσίᾳ ὑπηρεσίᾳ, πετυχιούχους τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης ἢ ἄλλης ὁμοταγῆς Ὁρθοδόξου Θεολογικῆς Σχολῆς, ὅπως μέχρι τέλους τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου 1937 τὸ βραδύτερον, ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νόμιμα ἐγγραφα ὑποψηφιότητος αὐτῶν διὰ τὴν κενήν θέσιν γραμματεῶς τοῦ Μητροπ. Γραφείου τῆς Ἱ. ἡμῶν Μητροπόλεως Φλωρίνης. Ἐν Ἀθήναις τῆ 25 Ὀκτωβρίου 1937. † Ὁ Φλωρίνης Βασίλειος.

Ἱ. Ἐπισκοπὴ Πέτρας (Κρήτης)

Καλοῦμεν συμφώνως τῷ Νόμῳ 5489 (ἀρθρ. 81) τοὺς βυυλομένους νὰ καταλάβωσι δι' ἐκλογῆς τὴν κενὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Μῆσα Ποτάμων Διοσηθίου καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα ὅπως ὑποβάλλωσιν ἡμῖν μέχρι τῆς 31 Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 83 τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Νόμου προβλεπόμενα πιστοποιητικά καὶ λοιπὰ δικαιολογητικά μετὰς τῆς σχετικῆς αἰτήσεως. Ἐν Νεαπόλει τῆ 7 Ὀκτωβρίου 1937.
† Ὁ Πέτρας Διονύσιος.

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

ΕΣΩΓΕΡΙΚΟΝ

Διὰ τοὺς ἱερούς ναοὺς καὶ τὰς ἱεράς μονὰς Λοχ. 100
Διὰ τοὺς λαϊκοὺς . . . . . » 50
Διὰ τοὺς κληρικοὺς καὶ ἱεροσπουδαστὰς . . . » 30

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ

σελλίν. 10
δολλάρ. 3

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,,

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Διευθύνουσα Ἐπιτροπεία :

- † Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
- † Ὁ Ἐβέσσου ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ
- † Ὁ Ἐάνδης ΙΩΑΚΕΙΜ

Γραφεῖον, Π. Σ. Μανωλάκης